

Sankthans 2017 (25. juni) Tekst: Luk 1,5-17

Det var Sankthans i går, eller Jonsok som man sier mange steder i landet. Vi feirer dagen til minne om Døperen Johannes' fødselsdag. Han kom til verden akkurat seks måneder før Jesus, hvis vi skal holde oss til den kirkelige kalenderen.

Her kommer historien om hvordan det gikk til da Johannes kom til verden.

Dette hellige evangeliet står skrevet hos evangelisten Lukas i det første kapitlet:

*I de dager da Herodes var konge i Judea, var det en prest i Abias vaktskift som het **Sakarja**. Hans kone var også av Arons ætt og het **Elisabet**. Begge var rettferdige for Gud og levde uklanderlig etter alle Herrens bud og forskrifter. Men de var **barnløse**, for Elisabet kunne ikke få barn, og begge var nå langt oppe i årene.*

En dag gjorde Sakarja tjeneste som prest for Gud, for turen var kommet til hans vaktskift. De kastet lodd, som skikken var blant prestene, og det falt på ham å gå inn i Herrens tempel for å ofre røkelse. Mens ofringen fant sted, sto hele folkemengden utenfor og ba. Da viste en Herrens engel seg for ham på høyre side av røkelsesalteret. Sakarja ble slått av redsel da han så dette. Men engelen sa til ham:

«Frykt ikke, Sakarja! Din bønn er blitt hørt.

Din kone Elisabet skal føde deg en sønn,

og du skal gi ham navnet *Johannes*.

Han skal bli til glede og fryd for deg,

og mange skal glede seg over at han er født,

for han skal være stor i Herrens øyne.

Han skal ikke drikke vin og sterk drikk,

og helt fra mors liv skal han være fylt av Den hellige ånd.

Han skal få mange i Israel til å vende om til Herren, deres Gud.

Han skal gå i forveien for Herren med samme ånd og kraft som

Elia, for å vende fedrenes hjerter til barna

og gi ulydige det sinn som rettferdige har,

for å gjøre i stand for Herren *et vel forberedt folk*.»

Slik lyder det hellige evangeliet.

Jeg vet ikke om dere husker resten av fortellingen, men saken var at Sakarja begynte å stille skeptiske spørsmål til engelen, og av den grunn ble han straffet med stumhet. Han kunne ikke si ett ord før sønnen var født, ni måneder senere. Det er ikke så lett å tro på Gud, heller ikke når det er gode nyheter som kommer!

Som dere kanskje skjønner; denne fortellingen kan leses på minst to måter. For det første handler den om hvor mye mer naturlig det er for oss å *tvile* på Gud enn å tro – også når det kommer gode nyheter. For det andre handler det helt konkret om Johannes og hvilket oppdrag han fikk. Litt mer om det senere.

Selv har jeg latt meg gripe av disse fortellingene om usannsynlige barnefødsler som det finnes et helt lite knippe av i bibelen. De var like usannsynlig den gang som nå, og folk tvilte like mye som vi ville gjort. Tidligere i gudstjenesten har vi hørt om hvordan det gikk til da *Samson* kom til verden, også han etter at foreldrene nesten hadde gitt opp håpet. Jeg får en følelse av at dette er Guds pedagogikk: Han lar oss vente til vi nesten slutter å tro! Gud har et hav av tid, en evighet å ta av, mens vi trenger løsninger her og nå. Leser vi bibelen, ser vi at slik har det vært bestandig: Israelsfolket ventet i generasjon på generasjon på at skjebnen skulle snu. I den kristne tradisjon har vi lært å stole på at Gud *til sist* vil gripe inn. Det er dette som kalles *tro*. Og så synger vi salmer som den vi nettopp sang: *Stor er din trofasthet, herre og Fader...*

Å tro er å *velge* å stole på Guds løfter, at Gud *vil* komme oss i møte og gi oss det vi trenger – i sin egen tid. Men lett er det ikke. Vi er mange som blir både sinte og oppgitte over at Gud ser ut til å være så taus i møte med våre bønner om hjelp. I dag presenteres vi for to foreldrepar som begge lengtet etter å få barn og som nesten hadde gitt opp håpet – også dét en relevant problemstilling for en del mennesker. Å være ufrivillig barnløs og lengte etter å bli foreldre og holde et lite barn i hendene, det er en lengsel så gjennomgripende og altoverskyggende at det er vanskelig å sette seg inn i den. De av oss som har sluppet å vente, har vanskelig for å forstå hvordan det må være. Sankthans minner oss om den kjempende troen og hvor forståelig det er at noen gir opp å håpe på Gud. Og samtidig: Sankthans handler om at *noen* ganger griper Gud inn – på uforståelig vis – slik bare Gud kan – og skaper nytt liv, et mysterium så stort at man kan bli like stum som Sakarja ble.

Men så handler Sankthans også om Guds plan, for med akkurat *disse* barna som blir til på den mest usannsynlige måten, hadde Gud sin egen agenda. Samsons eventyrlige historie kan du lese mer om i Dommernes bok. Johannes, som det først og fremst handler om i dag, fikk et oppdrag allerede fra unnfangelsen av:

Å rydde vei for ham som skulle komme, for Jesus, Messias, frelseren som Israels folk ventet på.

Så hvordan *rydder* man vei?

Kanskje Johannes fikk det samme over seg som jeg gjør når jeg venter gjester? Noen av oss har jo litt støv på hjernen, og kommer det gjester, aktiveres vårt behov for å vise oss selv og huset fra sin beste side. Selv blir jeg hektisk opptatt av å vaske *badet* – og alle andre rom, men særlig badet! Jeg kan bli irritert på alle andre i husstanden som ikke forstår det prekære behovet for at *doen* må være ren når det kommer gjester, jeg kan bli sur og forlange at andre familiemedlemmer også tar i et tak, rydder, ordner, ikke roter mer, hjelper til. *Kom igjen, da!* God stemning skapes kanskje ikke før gjestene kommer, men huset blir i hvert fall rent, og det er jo det viktigste, er det ikke?

Johannes gikk til verket med innbitt konsentrasjon. Han ble kjent som domsprofeten som ville rydde opp i hele Israels hus før den store gjesten kom, Messias. Han gikk til tøffe og uredde angrep på landets elite, gjorde ingen forskjell på høy og lav. Talte makta midt imot. *Vend om! Start et nytt og bedre liv, for snart er det for sent, og da venter **dommen!***

Johannes... det etterlengtede barnet som Elisabeth og Sakarja ble så myke om hjertet av hver gang de så eller tenkte på, *han* ble den tøffeste profeten av dem alle, for den store gjestens ankomst var så nær forestående.

Men da Jesus kom, kom han ikke med dom, men med **mildhet**. For Guds sønn vet at Guds barn først og fremst trenger *trøst*. Livet er så vanskelig iblant. Mange har det så vondt. Det er ikke onde hjerter som ødelegger, men vanskelige omstendigheter. Det er ikke moralprekener vi trenger. Vi trenger at noen ser oss og forstår og sier: *Jeg skjønner at dette er vanskelig for deg*.

Det var slik Jesus var. Johannes kom med dom, men det var fordi han ville *vel*, og kanskje var dette også en del av Guds pedagogikk: Først harde ord, så myke og milde.

Johannes fikk en ond og brå død. Det gjorde Jesus også. Begge døde for det de trodde på. I dag er det Johannes vi minnes, for hans innbitte kamp mot hensynsløshet og egoisme. Verden trenger noen som ham. Selv har jeg større tro på trøstende enn dømmende ord for å nå inn til menneskene rundt meg. Og derfor skal vi nå synge en vakker liten salme, av Eyvind Skeie, hvor

han ber Johannes tale *litt* vennligere. For han som skal komme, Jesus Guds sønn, vil *selv* rydde veien helt frem til Guds hjerte, til tilgivelse, nåde og fred for alle mennesker. Det er ikke vi som skal ta i et tak, men Guds sønn som allerede har gjort det som er nødvendig.

Jerusalem, se løftets Sønn!

Han bærer all din nød.

Med naglemerket hånd

han gir deg glede, vin og brød. (NoS 247,6)

Ære være Faderen og Sønnen og Den hellige ånd som var, er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.